

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiati her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara , 3 Kânunsani . 1929

Sayı: 110

Yenisenenin neş'e ve sürur intibalarını arayan gözler en acı bir matemle karşılaştı: Maarif Vekili-miz Mustafa Necati Beyin ölümü... Millî mücadele tarihinin şeref dolu sayfalarında ateşli ve samimi vatanperver Necati B. Türkiyenin irfan sahasında da yükselmesine hayatını vakfetmişti. Necati B. em-sâlsiz bir idare adamı olmaktan fazla gençliğe azim ve feragat nümunesi olmuştur. Nihayet en büyük eserlerinden biri olan Millet Mekteplerinin açıldığı gün ölümüyle yüzbinlerce mektepli yavrularını ağlattı. Hayat kıymetli babasını kaybetmiş olmaktan mütevellit elemelerini ifade edemiyor.

o seciyesiz insana karşı duyduğu hiss olunmaz zahmete mezcolduğu bir eda ile mektuplar yazardı. Şöhretine, muvaffakiyetine, Londra dedikodularına pek çok itibar eden Lord Byron' un bu endişelerine karşı hakikî şan ve şerefi gösteriyordu:

«Namahdut akisler uyandırabilmesi imkân olan bir büyüklük, bir eyilik halketmek hiç bir şey midir? Diger insanların fikrinin kuvvet ve güzellik alacağı bir menba olmak hiç bir şey midir?.. Homère ,Shakespeare yazmamış olsalardı, insanlık ne olurdu?... Fakat ben size, gönlünüzde şan ve

şeref hırsı beslemenizi tavsiye etmiyorum. Sayinizi saiki daha saf, ve daha sade olmalıdır. Kendi düşündüklerinizi ifade etmek, sizin gibi düşünenlerin teveccüh ve muhabbetine hitap etmekten üstün bir şey arzu etmemelisiniz. Şan ve şeref, sevk etmeğe lâyık olmadığı kimselerin arkasına düşer.»

O zamanlar kaygusuz Venedik' in yolunu tutmuş olan Lord Byron, bu mevzileri büyük bir bıkkınlıkla okuyordu. Bu kadar çok metalibi olan bir hürmet, onu yoruyordu.

MÜTERCİMİ: NURULLAH ATA

Hikâye

Altın Beyinli Adamın Masalı

— "Alphonse Daudet,, den —

Evvel zaman içinde altın beyinli bir adam vardı. Doğduğu zaman başı o kadar ağır, kafa taşı öyle büyüktü ki doktorlar onun yaşayamayacağına hükmetmişlerdi. Mamafî o yaşadı ve güneşin altında bir zeytin ağacı gibi büyüdü.

Yalnız kocaman başını bir türlü tutamıyordu. Onun yürürken odadaki eşyaya çarptığını görmek yürekler acısıydı. Ekseriya düşüyordu. Bir gün bir taş merdivenin üstünden düştü, alnını bir basamağın mermerine çarptı; kafa taşı bir maden külçesi gibi öttü. Onu öldü zanettiler; fakat yerden kaldırdıkları vakit sadece başında hafif bir yara açılmış olduğunu gördüler. Kumral saçlarının arasında iki üç pıhtılaşmış altın damlası vardı. Çocuğun anasıyle babası onun bir altın beyne malik olduğunu o zaman anladılar.

İş gizli tutuldu. Hatta zavallı küçük çocuğun da bundan haberi olmadı.

Zaman zaman kendisinin sokaktaki başka çocuklarla beraber koşmasına niçin izin vermediklerini soruyordu.

Annesi:

— Seni çalarlar benim güzel hazinem, diye cevap veriyordu.

Yavrucuk çalınmaktan pek korkuyordu. Bir şey söylemeden geri dönerek kendi kendine oynuyor, ağır adımlarla bir odadan öteki odaya gidip geliyordu.

Ancak on sekiz yaşına geldiği zamandır ki anası ve babası kudretin bu harik'ade ihsanını ona haber verdiler. O vakite kadar onu büyütüp beslemiş olmalarına mukabil ondan biraz altın istediler. Çocuk tereddüt etmedi. O dakika kafa tasından kocaman bir altın parçası çıkarıp (bunun nasıl ve ne vastalarla olduğunu masal ravileri kaydetmemişlerdir) mağrur bir tavurla anasının dizlerine attı. Sonra başında taşıdığı zenginliklerle gözleri kamaşmış, türlü arzularla çıldırmış, kendi kudretile sarhoş olmuş bir halde baba ocağından çıktı ve hazinesini etrafa saça saça dolaşmağa başladı.

§

Bir kiral gibi yaşayışına, saymadan etrafa altın saçışına bakılırsa beyninin tükenmez bir hazine olduğunu kabul etmek lâzım gelirdi. Mamafî bu hazine de tükeniyor ve onun gözlerinin sönmeğe, yanaklarının çukurlaşmağa başladığı görülüyordu.

Nihayet bir gün, bir çılgın

sefahet gecesinin sabahında, kırılmış ve birbirine karışmış eşya, sararan avizeler arasında tek başına kaldığı bir saatte, külçesindeki büyük rahneyi gördü ve korktu. Artık durmak zamanı gelmişti.

O günden sonra yeni bir hayat başladı. Altın beyinli adam bir köşede yaşamağa gitti. Bir hasis gibi her şeyden şüphe eder ve korkar olmuştu. Kendisini iğfal edebilecek şeylerden kaçıyor, artık elini dokundurmamak istemediği o meş'um hazineleri unutmağa çalışıyordu.

Bir talisizlik eseri olarak bir dostu onu bu inzivasında takip etmişti. Bu dost onun sırrını biliyordu.

Bir gece zavallı adam başında korkunç bir acıyla yatağından fırladı; dostunun mantosu altında bir şey saklayarak kaçtığını, bir ay ışığı içinde, gördü.

Beyninin bir parçasını daha çalmışlardı.

Bir zaman sonra altın beyinli adam aşık oldu ve bu sefer her şey bitti. Ruhunun bütün kuvetile bir küçük kumral kadını seviyordu. Kadın da onu çok seviyordu, fakat ponponları, beyaz kuş tüylerini, süslü ipek potinleri ona tercih ediyordu.

Yarı kuş, yarı bebek olan bu nazik mahlûkun ellerinde altın parçalarının eridiğini görmek bir zevkti.

Bu kadında bütün hevesler tamamdı. O hiç bir zaman ona «hayır» diyemiyordu. Hatta ona ıztırap vermek korkusuyla servetinin hazin sırrını nihayete kadar ondan sakladı,

Kadın: — Demek biz çok zenginiz! diyordu.

Zavalı adam:

— Evet çok zengin, diye cevap veriyordu.

Ve masum bir surette kafa tasını gagalayan küçük mavi kuşa muhabbetle gülümsüyordu. Mamafi bazan bir korkuya tutulurdu; hasislik etmek isterdi. Fakat küçük kadın sıçraya sıçraya ona gelir, derdi ki:

— Benim çok zengin olan kocam, bana çok pahalı bir şey alsana.

O da gayet pahalı bir şey alırdı.

İki sene bu böyle gitti. Bir sabah küçük kadın bir kuş gibi öldü. Sebebini kimse anlamadı.

Hazine artık bitmek üzereydi. Altın beyinli adam elinde kalan son para ile ona zengin bir cenaze merasimi yaptı.

Alabildiklerine çalan çanlar, siyah tüllere sarılı ağır arabalar sorgüçlü atlar, hasılı hiç bir şey ona lâyık olacak derecede güzel görünmedi.

Artık altunun ne hükmü kalmıştı? Pazarlık etmeden etrafı avuç avuç para dağıtıyordu. Öyle ki mezarlıktan çıktığı vakit bu altın beyinden ancak kafa tasının kenarlarına yapışmış bir kaç zerre kalıyordu.

O zaman onun şaşkın bir tavurla kolları önünde, bir sarhoş gibi sendeleyerek sokaklarda yürüdüğünü gördüler.

Akşam, çarşıların ışıklarla donandığı saatta geniş bir came-

kân önünde durdu. Bn camekân da bir yığın kıymetli kumaş ve ev eşyası, ışık altında, parıl parıl yanıyordu.

Kuş tüyüyle etrafı çevrilmiş iki mavi ipek potine uzun uzun baktı. «Bu potinler kimin hoşuna gider, biliyorum» diye gülümsüyordu. Küçük kadının öldüğünü artık hatırlamayarak potinleri satın almak için dükâna girdi.

Dükân sahibi bir büyük feriyat işitti. Koştı ve bir adamın tezgâha dayandığını şaşkın bir tavurla kendisine baktığını gördü, korkudan bir adım geri çekildi. Bir eliyle mavi potinleri tutuyor, öteki elini parmaklarının ucunda altın kazıntılarıyla, kanlar içinde, uzatıyordu.

§

Altın beyinli adamın masalı budur. Bu masal bir hayâl icadına benzemekle beraber baştan başa hakikidir. Dünyada beyinleriyle yaşamağa mahkûm olmuş bir çok insan vardır ki hayatın en ufak şeylerini ilikleriyle ve can cevherleriyle öderler. Bu onlar için her gün tazelenen bir acıdır ve nihayet ıztırap çekmekten yoruldukları vakit de...

REŞAT NURİ

Hafta İçinde

Kış Mevsimi

Ankarada kış geldi, çattı; termometre sıfırdan aşağıya düşmeğe başladı. Ankaranın kış havası yaz havasından daha güzel olur.

Yalnız Kışın bir mahrumiyeti vardır: Eğlence yerlerinin mahdudiyeti; bir iki sinema ve bir iki de bar. Hepsi bu kadar. Bakalım Türk Ocağının, Büyük Evkaf apartmanının sahneleri ikmal edildikten sonra temaşa hayatına kavuşmak mümkün olacak mı?

Dil Hey'etinin Yeni Vazifesi

İmlâ lüğatinin tab ve neşri bu günlerde bitiyor. Fakat Dil Encümeninin vazifesi bitmiyor. Yeni talimatname ona yeni vazifeler tahmil ediyor ki bu vazifeler şöyle hülâsa olunabilir: Dil hey'eti «mektep kitaplarına mahaz olacak muallim grameri yapacak, bir Türk lûgati vücuda getirecek, halk dilinde ve eski kitaplarda mevcut olan Türkçe kelimelerin neşr ve istimalini teklif ve Türk dilinin tekâmülüne uygun olmıyan cereyanı tenkit eyleyecek..»

Yeni harflerle geniş bir istikbale namzet olan dilimize bir nizam vermek vazifesini deruhte ettiği anlaşılan hey'etin şerefli olduğu kadar ağır bir işi üzerine almış olduğu görülüyor. Bu işin hakkından gelmek elbette mümkündür; bu imkânı hey'etin muntazam ve usulî mesaisi hazırlayacaktır.

Şehir Pilanları

Ankaramızın şehir pilanlarının bir kısmı gelmiş. Daha bir kısmı da yoldaymış. Hepsi geldikten sonra teşkil edilecek bir jüri bu pilanlardan birisini intihap edecek.

Bu iş geç oldu. Bir çok binalar yapıldı, yollar açıldı. Daha şimdiden bir birine yan bakan binalar hiç bir tenasüp arzetmeyen manzaralar pek çok, şehrin istikbali için bu pilanlar elzem. Fakat şimdiye kadar yapılmış, hataları bu pilanlarla nasıl telif edecekler?

Mes'ul Müdür: Faruk Nafiz

İstanbul — Devlet Matbaası